

به نام خدا

توانمندی‌های کوردی خراسان

نویسنده: هاشم حسینی

۱۳۹۸

سرشناسه: فرهادی، هاشم، ۱۳۶۷-

عنوان و نام پدیدآور: ترانه و آوازهای کردی خراسان/نویسنده هاشم فرهادی.

مشخصات نشر: بجنورد: دیروک، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۲۴ ص.

شابک: ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال: ۴-۶-۳۱-۹۵-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ترانه‌های کردی -- ایران -- خراسان

موضوع: Songs, Kurdish-- Iran-- Khorasan (Province)

موضوع: ترانه‌های کرمانجی

Songs, Kormanji

رده بندی کنگره: ۳۲۵۶PIR

نشر دیروک

مدیر مسئول: هاشم فرهادی

تماس: ۰۹۱۵۹۸۳۸۸۰۷

عنوان: ترانه و آوازهای کردی خراسان

نویسنده: هاشم فرهادی

ناشر: دیروک

تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۴-۶-۳۱-۹۵-۶۲۲-۹۷۸

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

فهرست

مقدمه ۹

آواشناسی ۱۲

بخش اول: فولکلور و محتوای آن

فولکلور ۱۹

تقسیم بندر و موسیقی کرمانجی ۳۱

لحن های آواز ۵۷

بخش دوم: ترانه و آواها

فصل اول: آوازهای لو

هه رای ۷۸

پنج شاخه لو به سبک رحیم خان بخشی ۸۴

روایت شایجان ۹۴

آتامرگان ۱۰۲

میرهه مده م وو خه له گوری ۱۰۹

روایتی از دشت تکمران ۱۲۱

۱۳۲.....لو به سبک استاد عطاریان.....

۱۴۰.....لو به سبک استاد حسین عزیزی.....

۱۴۴.....لو با محتوای چایبی.....

۱۴۷.....ار با محتوای عاشقانه.....

فصل دوم: ترانه و آوازهای حماسی

۱۵۳.....سه زار که ره ز خان.....

۱۶۵.....جه جو خان.....

۱۷۳.....خودو سهردار.....

۱۸۰.....خانئ که ملیشین.....

۱۸۶.....لئ یارئ همه ماسی.....

فصل سوم: ترانه و آوازهای عاشقانه

۱۹۵.....ئه لله مه زار.....

۲۰۰.....لئ یارئ.....

۲۰۴.....نه نه خانم.....

۲۰۹.....په روانه.....

جۈۈلگى مانى..... ۲۱۲

شقان..... ۲۲۰

دۆرنە..... ۲۳۳

بە رام وو زە رى..... ۲۳۷

جان قۇلاق..... ۲۴۱

فاتمە جانئىرگانى..... ۲۴۴

پەرى جان..... ۲۴۹

خەجى لۆرە..... ۲۵۴

ھا مەگرى مەگرى..... ۲۶۱

زارئ مەگرى..... ۲۶۵

ھە قال يارا من..... ۲۶۹

سەنەم..... ۲۷۳

گەلن دىتەم..... ۲۷۷

جايلۆ جان..... ۲۸۲

لاۈك داگەر..... ۲۸۹

۲۹۶ های زهری گؤل زهری

۳۰۰ به رفته نذیل

۳۰۳ ده لال

۳۱۲ شاریء جان

۳۱۶ به رمانه سووسئ

۳۲۰ ئه رمنه ئه یمان

۳۲۳ منابع

www.ketab.ir

مقدمه

ترانه و آوازا یکی از مهم‌ین بخش‌های فرهنگ عامه و ادبیات شفاهی کردهای کرمانج هستند، که، لیکن، درازست در بین این مردم رواج داشته، و بصورت شفاهی از نسلی به نسل‌های دیگر منتقل شده و اکنون شهرت جهانی پیدا کرده اند. عناصر گوناگونی در رابطه با فرهنگ عامه و ادبیات شفاهی، و راههای حفظ آن موجود است؛ اما، بدین کارکرد را می‌توان در ترانه و آوازا جستجو نمود، ترانه و آوازهایی که بیشتر توسط مردم عادی ساخته و اجرا شده است، یا توسط موزیسین‌های قدرتمندی که در بن آنها حضور داشته اند. در واقع روح مردم گردد با موسیقی عجین شده و بیشتر بخش‌های زندگی آنها، می‌توان نقش موسیقی را یافت.

در این پژوهش، ابتدا در رابطه با فولکلور و کارکرد و بخش های آن بحث نموده، عناصر ادبیات شفاهی را معرفی نموده و در پایان به بررسی ترانه و آوازاها خواهم پرداخت.

در رابطه با فرهنگ عامه و ادبیات شفاهی کرمانج های خراسان، وسعت کار بسیار است و مکتوب نمودن این عناصر، نیاز به زمان و پژوهشگران زیاد دارد. تنها در بحث ترانه و آوازاها، می توان چندین جلد کتاب نگاشت که این کتب می توانند در رابطه با متن ترانه و آوازاها، فلسفه ی پیدایش آنها و... باشد. در این پژوهش در ابتدا سعی بر این داشتم که تنها فلسفه ی ترانه و آوازاها را بنگارم؛ اما به این دلیل که در این مجموعه، آوازهای زیبایی که با عنوان "لو" اجرا شده است، تعداد زیادی دارد و با توجه به اینکه این سبک آواز و این اشعار در منطقه تقریباً در ناپدید شدن است، تصمیم بر این گرفتم تا متن تمام "لو"های موجود را که تاکنون جمع آوری نموده ام، در این مجموعه بنگارم تا در دسترس علاقمندان قرار بگیرد. در این اتفاق در رابطه با دیگر بخش های کتاب نیز رخ داد. با این وجود سعی بر این شده تا در رابطه ی با هر قطعه، فلسفه ی آن نیز بصورت مختصر توضیح داده شود. بعضی از قطعات روایت های متعدد دارند که آنها را بصورت خلاصه ذکر

کرده ام. در جلد های بعدی این کتاب، سایر قطعات که شمار آنها بسیار زیاد است، معرفی خواهند شد.

یکی از ضعف های موجود در آوازه های کرمانجی که امروزه اجرا می شود، نادیده انگاشتن لهجه است؛ شاعران و خوانندگان فارغ از لهجه ی منطقه ی خود لهجه ی غالب سرحدی را تقلید می کنند که این باعث نابودی سایر لهجه ها، از جمله لهجه ی "قهرمانی" و زیر مجموعه هایش شده است، که تفاوت قابل توجهی لهجه ی سرحدی دارد.

با اندکی دقت در اشعار این کتاب، توجه می شویم که تفاوت هایی جزئی در نگارش کلمات و واج ها، در قالب مختلف وجود دارد که این نه نقص در رسم الخط، که بخاطر تفاوت در لهجه ی منطقه ای است که قطعه در آنجا ساخته و اجرا شده است، بنده سعی بر این کردم که لهجه های اصلی قطعات را حفظ نمایم. امیدست خوانندگان گرامی، استفاده ی کافی را از این کتاب ببرند.

هاشم فرهادی

فروردین ۱۳۹۸